

on velvollinen poistamaan sillan kuuden kuukauden kuluessa käskyn saamisesta.

Niinikään myönsi ¹⁾ kaupunginvaltuusto Suomen kalkkiosakeyhtiöille luvan rakennuttaa laiturin Sörnäsin rantatien täytetyn osan viereen sekä sijoittaa raiteet mainitun rantatien varrella oleville yhtiön varastotonteille n:oille 6, 7 ja 10, sillä ehdolla että laituria saavat muutkin käyttää, milloin yhtiö ei sitä tarvitse, sekä että yhtiön on kolmen kuukauden kuluttua käskyn saamisesta poistettava laituri, jos kaupunki sitä vaatii, minkä ohessa puheenalaiset raiteet on niin laitettava, etteivät ne estä liikennettä mainitun alueen edustalla olevalla tiellä.

Lupa teettää laituri ja laskea raiteet Sörnäsin rantatien vierelle.

Kone- ja siltarakennusosakeyhtiön anomuksesta sekä rahatoimikamarin esityksestä myönsi ²⁾ kaupunginvaltuusto yhtiölle luvan teettää paalulaiturin yhtiön omistaman veistämöalueen itärantaan, sillä ehdolla että laituri korvauksetta poistetaan, jos se vastedes osottautuu jollekin kaupungin laitokselle haitalliseksi.

Lupa paalulaiturin teettämiseen.

4. Kaupungille kuuluvain talojen ja rakennusten käyttämisestä määrättyihin tarkoituksiin sekä sellaisten rakennusten teettämistä ja kunnossapitoa koskevat asiat.

Sittenkun kaupunginvaltuusto kokouksessaan syyskuun 10 päivänä 1912 oli päättänyt ³⁾ raatihuoneessa olevan entisen kokousalinsa ja kansliahuoneensa sisustettavaksi raastuvanoikeuden ensimmäisen osaston huoneistoksi sekä mainitun osaston käyttämän huoneiston annettavaksi maistraatin käytettäväksi, esitti yhteinen raastuvanoikeus kirjelmässä huhtikuun 4 päivältä mainitsemillaan syillä, että raastuvanoikeuden ensimmäisen osaston istuntohuoneen luovuttaminen maistraatille saisi jäädä toistaiseksi ja raastuvanoikeuden eri osastot oikeutettaisiin ylimääräisiä istuntojaan varten käyttämään tätä huonetta tai, ellei sen katsottaisi voivan käydä päinsä, että muu sopiva huoneisto raatihuoneelta annettaisiin raastuvanoikeuden käytettäväksi tähän tarkoitukseen.

Raatihuoneessa olevan kaupunginvaltuuston aikaisemman huoneiston käyttäminen.

Rahatoimikamarin annettua lausunnon asiasta päätti ⁴⁾ kaupunginvaltuusto, että raastuvanoikeuden ensimmäisen osaston istuntohuoneen antaminen maistraatin käytettäväksi oli lykättävä syksyyn 1913.

Kirjelmässä elokuun 21 päivältä mainitsi rahatoimikamari, siihen nähden että kaupungin ja seurahuoneosakeyhtiön kesken

Huoneistot maistraatille, raastuvanoike-

¹⁾ Valt. pöytäk. kesäk. 10 p. 36 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 11 p. 8 §. —

³⁾ Ks. 1912 vuod. kert. siv. 31 ja 32. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. kesäk. 10 p. 29 §.

udelle, sosiaalilautakunnalle ja rahatoimikamarille.

tehty vuokrakirja lakkasi marraskuun 1 päivänä voimassa olemasta, ottaneensa käsiteltäväksi kysymyksen seurahuoneen vastaisesta käytämisestä. Siinä kohden oli kamari etusijassa ottanut huomioon kaupungin musiikkilautakunnalta saapuneen kirjelmän, minkä johdosta kamari oli myöntänyt kaupungin kannattamalle orkesteriyritykselle oikeuden marraskuun 1 päivästä lähtien käyttää seurahuoneen juhlasalia kolmena iltana viikossa, nimittäin tiistaisin, torstaisin ja sunnuntaisin, sekä niinä lauantaipäivinä, jolloin salia ei käytetty muihin tarkoituksiin. Niinikään oli orkesteriyrityksen käytettäväksi annettu tarpeelliset huoneet kirjastoa, tarvikkeiden sijoitusta y. m. varten. Kamari oli asiasta ollut sitä mieltä, ettei voinut tulla kysymykseen vuokran vaatiminen näistä huoneistoista eikä korvauksen ottaminen niiden lämmittämisestä ja valaisemisesta, koska kaupunki taloudellisesti kannatti yritystä. Tällainen järjestely kuitenkin edellytti ravintolan olemassaoloa. Kamari oli sentähden tehnyt seurahuoneosakeyhtiön kanssa sellaisen sopimuksen, että yhtiö 5,000 markan vuosivuokrasta sai käyttää Sofiasalia vie-reisine huoneineen sekä seurahuoneen pesulaitosta ja eräitä sen päällä sijaitsevia, siihen asti hotellin palvelijaston käyttämiä huoneita. Yhtiöllä olisi oikeus eri korvausta kaupungille suorittamatta hoitaa ravintolaa juhlatilaisuuksissa ja konserteissa, mutta toiselta puolen velvollisuus juhlasaliin ynnä siihen rajoittuviin kylkihuoneistoihin jättää jäljelle tarpeellinen sisustus, pöydät, tuolit, uutimet, sähköjohdot y. m. Seurahuoneen asiain hoitoa sekä juhlahuoneiston vuokrausta varten oli kamari katsonut tarpeelliseksi asettaa isännöitsijän, ja oli arkkitehti A. Nyberg ottanut hoitaakseen tämän toimen 100 markan kuukausipalkkiosta. Sekä orkesteriyrityksen ja seurahuoneosakeyhtiön että arkkitehti Nybergin kanssa tehdyt sopimukset olivat voimassa kesäkuun 1 päivään 1914.

Lisäksi mainitsi rahatoimikamari, että kaupunginvaltuusto oli kokouksessaan kesäkuun 10 päivänä päättänyt, että kysymys sekä maistraatin että raastuvanoikeuden virkahuoneistojen laajentamisesta saisi jäädä syksyyn 1913, ja olisi tämä asia sentähden nyt otettava ratkaistavaksi. Kamari voi kuitenkin osottaa ainoastaan yhden keinon tämän asian ratkaisemiseksi, nimittäin kamarin muuttamisen seurahuoneelle. Oli laadittu ehdotus, joka osotti maistraatin tarvitseman lisätilan olevan hankittavissa sillä tavoin kuin aikaisemminkin oli ehdotettu, s. o. antamalla raastuvanoikeuden ensimmäisen osaston entinen istuntohuone maistraatin käytettäväksi, minkä ohessa osa rahatoimikamarin nykyistä huoneistoa annettaisiin raastuvanoikeuden käytettäväksi sekä jällellä oleva osa, kaksi huonetta käytävineen Katariinankadulta, luovutettaisiin sosialilautakunnalle. Kamari taas sijoitettaisiin seurahuoneen ensimmäisen kerroksen itäosaan. Ylen kalliita korjaus- ja muutostöitä ei tuollainen kamarin ja sosialilauta-

kunnan muutto kysyisi; ainoastaan tarpeellisten huonekalujen ja kaluston ostoon tarvittaisiin ylimääräinen määräraha. Sen sijaan nousisivat muutostöiden kustannukset melko määrin raastuvanoikeuden yhden osaston sijoittamisesta kamarin huoneistoon, mutta tämä kustannusmäärä ei ollut mainittavissa, ennenkuin oli suunniteltu, miten puheenalainen huoneisto olisi sisustettava.

Samalla kun rahatoimikamari näin ilmoitti jo järjestämästään eräitten seurahuoneen huoneistojen käyttämisestä, esitti kamari kaupunginvaltuuston päätettäväksi:

että maistraatin virkahuoneistoa on jo vahvistetun ehdotuksen mukaan laajennettava sekä tähän tarkoitukseen niinkään osotetut määrärahat käytettävä;

että rahatoimikamarin nykyiset huoneistot on annettava osin raastuvanoikeuden ja osin sosialilautakunnan käytettäväksi sekä näiden huoneistojen kuntoonpanoon tarvittava määräraha osotettava 1914 vuoden menosäännöstä; samoin kuin

että rahatoimikamarille on sisustettava tarpeelliset huoneistot seurahuoneella.

Tähän rahatoimikamarin esitykseen kaupunginvaltuusto myöntyi 1).

Vahvistettaessa 1914 vuoden menosääntöä pantiin 2) siihen edellä mainittuja raatihuoneen muutostöitä varten 5,000 markan määräraha.

Rahatoimikamarin esityksestä päätti 3) kaupunginvaltuusto: poliisilaitokselle luovutettavaksi kaksi ylintä kerrosta Aleksanterinkadun talosta n:o 26;

poliisiin passitoimistolle annettavaksi huoneiston seurahuoneelta; sekä

arestihuoneeksi käytettyyn, Aleksanterinkadun talossa n:o 22 olevaan yksikerroksiseen rakennukseen teetettäväksi yhden kerroksen lisää ja sinne sisustettavaksi kahdeksan arestihuonetta sekä tätä tarkoitusta varten 1914 vuoden menosääntöön pantavaksi 20,700 markan määrärahan.

Sittenkun uuden kaupungintalon 4) luonnospiirustuksia tarkastamaan asetetun palkintolautakunnan jäsenistössä oli tapahtunut se muutos, että kaupunginvaltuusto oli varajäseniksi herra Norrménin ja kunnallispuhemies A. Aminoffin ynnä herra H. Lindbergin sijaan valinnut 5) herra Wallensköldin, oikeusneuvosmies A. V. Lindbergin ja herra Heimbürgerin sekä arkkitehtiklubi oli varajäseneksi arkkitehti O. Bomansonin sijaan valinnut 6) arkkitehti K.

Huoneistoja poliisilaitokselle.

Kysymys uuden kaupungintalon ja poliisitalon rakentamisesta sekä Senaatin torin tasottamisesta.

1) Valt. pöytäk. syysk. 23 p. 12 §. — 2) Valt. pöytäk. jouluk. 30 p. 1 §. —

3) Valt. pöytäk. jouluk. 16 p. 3 §. — 4) Ks. 1912 vuod. kert. siv. 33 ja seur. —

5) Valt. pöytäk. huhtik. 15 p. 26 §. — 6) Valt. pöytäk. huhtik. 15 p. 15 §.

Wasastjernan, antoi lautakunta toukokuun 17:ntenä ja 20:ntenä päivätyn lausunnon ¹⁾ mainittujen luonnospiirustusten palkintokilpailusta. Lausunnosta kävi selville m. m. seuraavaa:

Kilpailuohjelmassa määrätyn ajan kuluessa oli annettu kaikkiaan 23 kilpailuluonnosta, kaikki käärimättöminä ja päällyksiin suljettuina. Ennenkuin lautakunta oli ryhtynyt päällyksiä aukaisemaan, oli se sopinut siitä, että kaikkien varajäsenten tuli olla saapuvilla lautakunnan kokouksissa voidakseen tarpeen vaatiessa vaikeudetta astua varsinaisten jäsenten sijaan, mutta että ainoastaan varsinaiset jäsenet ja näiden sijassa toimivat varajäsenet saisivat ottaa osaa päätöksiin; että kilpailukutsussa käytetty lausetapa „Suomen arkkitehdit“ saisi käsittää ne muutkin kuin suomalaiset arkkitehdit, jotka olivat arkkitehtitoimintaa harjoittaen pitemmän aikaa tässä maassa asuneet; että taas kysymyksestä, mitkä ohjelman määräykset olivat velvoittavia, ei edeltäpäin tehtäisi päätöstä; sekä että palkinnonsaajain nimilippuja ei aukaistaisi, ennenkuin palkintolautakunnan lopullinen lausunto oli tarkistettu ja kaikkien palkintotuomarien allekirjottama.

Tarkastuksen toimitettuaan oli lautakunta tehnyt ratkaisevan päätöksensä palkinnonjaosta sekä ostoon käytettävänä olevan rahausuman jakamisesta. Siinä oli lautakunta, joka tietenkin oli koettanut noudattaa sitä ohjelman määräystä, että kilpailuluonnoksia oli arvosteltava niiden taiteellista arvoa, tarkoituksenmukaisuutta ja halpahintaisuutta silmällä pitäen, havainnut useimpain kilpailijain luonnospiirustuksissaan osottaneen, ettei heillä ollut täysin selvillä, miten kaupunginhallinnon eri elimet toimivat. Vaikka ohjelma sitä seuraavine pohjapiirrosluonnoksineen ehkä olikin suonut sijaa toivomuksille, oli näiden pohjapiirrosluonnosten tarkoituksena kuitenkin ainoastaan ollut kaaviollisesti osottaa huoneistojen keskinäinen asema ja samalla olla ohjelman oheisena graafillisena esityksenä olemassa olevista tarpeista, mutta ei sitä vastoin ensinkään kilpailijoita tyyten sitovana ohjeena. Näin olivatkin useat kilpailevat asian käsittäneet, siitä päättäen että heidän suunnitelmissaan esiintyi monessa kohdin omintakeista käsitystä tehtävästä ja moniaita huomiota ansaitsevia ehdotuksia, millä kaikella oli erikoista arvoa, kun oli selviteltävä sitä Suomen oloissa suurenmoista ja luonnostaan vaikeasti ratkaistavaa rakennuskysymystä, jota kilpailu koski. Tätä oli huomautettava sitä pontevammin, kun taiteellisen keskityksen saavuttamista epäilemättä oli vaikeuttanut se seikka, että tehtävä tarkoitti sommitelmaa, missä monumentaalinen ja yhdenmukaisesti muodostettu julkisivu pitkin koko Se-

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 68.

naatintorin etelälaitaa tällä taholla ilmaisi aivan toisen mittaista kaupungintaloa kuin rakennusryhmä Kauppatorin puolelta katsottuna todellisuudessa näyttäisi. Samalla kun lautakunta siis piti kaupungintalokilpailun yleistulosta tyydyttävänä, ei lautakunta kuitenkaan ollut havainnut kilpailevien ehdotusten joukossa olevan yhtään sen laatuista, että se ehdottomasti olisi kohonnut muita ylemmäksi. Eräät luonnosten laatijat olivat tosin osottaneet omaavansa erittäin varmaa muotoaistia julkisivuarkkitehtuurissa, mutta heidän pohjapiirrosluonnoksensa sen sijaan valitettavasti eivät kestäneet perinpohjaista asiallista arvostelua. Milloin taas pohjapiirrookset olivat hyvin vastanneet käytännön vaatimuksia, eivät luonnokset olleet rakennustaiteelliseen kokonaisuudosteluun nähden täyttäneet mitään. Lautakunta, jonka mielestä mahdollisuuden teettää kaupungintalo aaterikkaan, käytännöllisesti ansiokkaan ja taiteellisessa suhteessa erinomaisen etevän luonnospirustuksen mukaan tuli olla edellytyksenä julistetun ensimmäisen palkinnon, 10,000 markan, jakamiselle, oli sentähden edellä olevan perustelun ja lautakunnalle kilpailuohjelmassa myönnetyn vallan nojalla yksimielisesti päättänyt olla tällä ensimmäisellä palkinnolla osottamatta yhtäkään kilpailevista ehdotuksista muita etevämmäksi.

Lautakunnan oli sitten ollut erittäin vaikea löytää yhdenmuukaisia ja selviä perusteita määrätäkseen seuraavain palkintojen asteikkoa vastaavaa arvojärjestystä paremmille ehdotuksille. Useimmat niistä olivat nimittäin toisilleen sangen likeisinä, vikoineen ja ansioineen kohdassa tahi toisessa, olleet kutakuinkin tasapainoiset. Ehdotusten oikeudenmukaisempi palkitseminen olisi ollut mahdollinen ainoastaan sillä edellytyksellä, että palkinnot olisivat olleet paremmin samanarvoiset, mutta tämä seikka ei ollut muutettavissa, sen johdosta että palkintojen suuruus oli ohjelmassa määrätty. Palkintolautakunnan lopputuomio näistä ehdotuksista ei sentähden ollut yksimielinen.

Nimilippuja avattaessa havaittiin, että toisen palkinnon, 8,000 markkaa, oli saanut arkkitehti A. Lindgren, kolmannen palkinnon, 6,000 markkaa, arkkitehdit J. G. Taucher, G. Cajanus ja R. Blomstedt, neljännen palkinnon, 5,000 markkaa, arkkitehdit A. Richardtson, B. Nyman ja B. Brunila, viidennen palkinnon, 4,000 markkaa, arkkitehdit L. Sonck ja O. Bomanson sekä kuudennen palkinnon, 3,000 markkaa, arkkitehtitoiminimi Palmqvist & Sjöström ja että ostoihin käytettävästä summasta arkkitehdit V. Jung, E. Fabritius ja B. Jung olivat saaneet 2,000 markkaa, arkkitehti E. Saarinen 1,000 markkaa, arkkitehdit K. S. Kallio ja O. Kallio 1,000 markkaa sekä arkkitehti J. Eklund 1,000 markkaa.

Palkintolautakunnan lausuntoa esiteltäessä päätti ¹⁾ kaupunginvaltuusto lähettää kysymyksen uuden kaupungintalon rakennuttamisesta silloisessa vaiheessaan valmisteltavaksi komiteaan, jonka kokoonpano vastedes määrättäisiin, minkä ohessa asia lähetettiin rahatoimikamariin alustavasti käsiteltäväksi.

Antamassaan lausunnossa ²⁾ esitti rahatoimikamari m. m. seuraavaa:

Kamari oli asiaa käsitellessään lähtenyt sen asianlaidan pohjalta, että kaupunginvaltuusto oli päättänyt kaupungintalon rakennettavaksi kortteliin n:o 30 sekä korttelissa n:o 31 sijaitsevalle, ostetulle Aleksanterinkadun tontille n:o 26. Tämän edellytyksen pohjalla oli suunnitellun kaupungintalon kilpailuohjelmakin laadittu. Oli epäilemätöntä että, jos kaupunginvaltuusto päättäisi antaa jollekin arkkitehdille — esimerkiksi arkkitehti A. Lindgrenille, jolle kamarin mielestä kilpailun tuloksen johdosta ja muutenkin etusijassa oli uskottava tämä tehtävä — toimeksi laatia tahi uudesti laatia puheenalaisen rakennuksen piirustukset yksissä neuvoin kaupungintalon rakennuttamista varten erityisesti asetettavan komitean kanssa, saataisiin kaupunkitalokysymys nopeasti ja onnellisesti lopulliseen ratkaisuun.

Rahallisessa suhteessa oli kamari ajatellut asian järjestettäväksi seuraavasti. Mikäli oli laskettavissa, olisi kaupungintalorakennuksesta kokonaisuudessaan teetettynä arkkitehti Lindgrenin kilpailuluonnoksen mukaan kustannuksia noin 5,500,000 markkaa, lukien yksikköhinnaksi 45 markkaa kuutiometriltä. Kun kuitenkin luultavasti kuluisi ainakin kaksi vuotta, ennenkuin rakennusyritys voi alkaa, ja silloin aluksi ainoastaan osa siitä tulisi teetettäväksi, oli kamari katsonut riittäväksi, että nykyään käytettävänä olevista 1911 vuoden lainavaroista osotettiin 1,000,000 markkaa.

Jos taas kaupunginvaltuusto päättäisi, että puheenalaisen rakennusyrityksen tuli jäädä toistaiseksi, tahi jos valtuusto pitäisi lisävalmistelua tarpeellisenä asian kaikinpuoliseksi valaisemiseksi, täytyi kaupunginhallinnon olla valmis ryhtymään toimiin lisätilan hankkimiseksi kaupungin viranomaisille ja lautakunnille. Tässä kohden astui kysymys seurahuoneen vastaisesta käyttämisestä etualalle. Melko määrin uudesti järjestämällä nykyisiä huoneistoja voitaisiin seurahuoneella varata tarpeellista tilaa kunnallishallinnolle moniksi ajoiksi. Kustannukset eivät olleet likimäärinkään mainittavissa, ennenkuin täydellinen suunnitelma vastamainitussa kohden oli voitu hyväksyä, mutta kaikissa tapauksissa ne nousisivat satoihintuhansiin markkoihin.

¹⁾ Valt. pöytäk. kesäk. 10 p. 28 §. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 72.

Rahatoimikamari esitti

kaupunginvaltuuston lisätyin luvuin päätettäväksi:

että 1911 vuoden obligatsioonilainasta osotetaan aluksi 1,000,000 markkaa uuden kaupungintalon teettämiseksi kortteliin n:o 30 sekä korttelin n:o 31 tontille n:o 26; sekä

että varsinainen kaupunginvaltuusto saa toimekseen hankkia tälle päätökselle asianmukaisen vahvistuksen;

sekä varsinaisen kaupunginvaltuuston päätettäväksi:

että jollekin arkkitehdille, esimerkiksi arkkitehti Lindgrenille, annetaan toimeksi laatia uuden kaupungintalon piirustukset;

että asetetaan viisihenkilöinen komitea, jonka tulee yksissä neuvoin valitun arkkitehdin kanssa laatia rakennusyrityksen ohjelma sekä aikanaan toimia rakennustoimikuntana ynnä hoitaa ja pitää silmällä mainittua rakennustyötä sekä siihen nähden muun muassa tehdä arkkitehdin kanssa sopimus piirustusten laatimisesta ja työn valvomisesta maksettavasta korvauksesta; sekä

että kaupunginvaltuusto varaa itselleen oikeuden lopullisesti tarkastaa ja hyväksyä ohjelman ynnä piirustukset ja kustannusarviot, ennenkuin rakennusyritykseen saa ryhtyä.

Sittenkun kaupunginvaltuusto oli edellä mainitun komitean jäseniksi valinnut ¹⁾ herra Norrménin, todellisen valtioneuvoksen A. Gripenbergin, kaupungininsinööri G. Idströmin sekä herrat Tarjanteen, Castrénin, H. Lindbergin ja Eskolan, antoi komitea joulukuun 10:ntenä päivätyn mietinnön n:o 1 ²⁾ asiasta. Siinä komitea lausui pääasiassa seuraavaa:

Kaupunginvaltuuston toukokuun 28 päivänä 1912 tekemällä päätöksellä oli kaupungintalon tarpeellisuus maamme pääkaupungissa todettu sekä rakennuksen paikka määrätty. Komitean tehtävänä oli tämän päätöksen ja palkintokilpailun kautta hankitun selvityksen pohjalla valmistella asiaa edelleen sekä kaupunginvaltuustolle esittää suunnitelma ja ohjelma kaupungintalokysymyksen ratkaisemiseksi.

Ennenkuin komitea oli käynyt suorittamaan tätä tehtäväänsä, joka kaipasi pitkällistä ja perusteellista valmistelua, oli komitea katsonut olevan kiinnittäminen huomiota erinäisiin kaupungintalokysymyksen yhteydessä oleviin ja sen vastaiseen käsittelyyn vaikuttaviin erikoisseikkoihin. Kun eri tahoilla oli lausuttu epäilyksiä kaupunginvaltuuston määräämän paikan sopivaisuudesta, oli komitea katsonut olevan aihetta täydentävällä selvittelyllä vieläkin valaista tätä asiaa. Niinikään oli katsottu olevan tarkemmin tutkiminen, kävikö seurahuoneella tarjona olevaa tilaa pitemmän aikaa käyttä-

¹⁾ Valt. pöytäk. syysk. 23 p. 11 §. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 94.

minen kaupunginviranomaisten tarpeisiin; ja kun vihdoin väliaikaisia toimenpiteitä laajemman huoneistotilan hankkimiseksi kunnallishallinnon ja poliisin käytettäväksi oli tarpeen, sen johdosta ettei rakennusyrityksen toimeenpano lähivuosina missään tapauksessa näyttänyt olevan ajateltavissa, oli komitea tässä yhteydessä ottanut tämänkin kysymyksen harkittavakseen.

Asiaa aikaisemmin valmisteltaessa oli ehdotusta kaupungintalorakennuksen sijoittamisesta nykyisille raatihuoneen ja seurahuoneen tonteille seikkaperäisesti valaistu ja perusteltu eri näkökannoilta. Hiljattain päättyneen palkintokilpailun täytyi katsoa osottaneen, että kortteleissa n:oissa 30 ja 31 tarjona oleva ala riitti kunnallishallinnon tai ainakin kaupunginviranomaisten pääosan tarpeisiin, siinäkin tapauksessa että raastuvanoikeuden huoneistot edelleen olisivat kaupungintaloryhmässä. Mutta toiselta puolen ei käynyt kieltäminen, ja tätä käsitystä oli kilpailu yhäkin vahvistanut, että rakennushankkeen toteuttaminen tällä paikalla voi kohdata erinäisiä vaikeuksia rakennustaiteelliselta kannalta. Komitea oli ollut sitä mieltä, että tämä seikka sekä kysymys vastaisen kaupungintaloryhmän muusta muodostelusta kaipasi tarkempaa ammattimiesten selvitystä, likinnä kilpailun tuloksen pohjalla, minkätähden komitea oli antanut näiden asiain valmistelun keskuudestaan asettamansa jaoston toimeksi. Komitea oli kuitenkin jo nyt katsonut voivansa todeta, ettei esillä olevan tehtävän ratkaisu mainitulla paikalla kohdanne sen laatuksia vaikeuksia, että paikasta olisi kokonaan luovuttava.

Niiden syiden joukossa, jotka puolsivat kaupungintalon sijoittamista puheenalaiselle paikalle, oli asian aikaisemmassa valmistelussa mainittu, että muuta sopivaa tonttia ei ollut kaupungin käytettävänä. Tarpeellisen selvityksen saamiseksi tästä asiasta oli komitea yksissä neuvoin kaupunginasemakaava-arkkitehdin kanssa tarkastanut kaupungissa olevia eri tontteja ja alueita, silmällä pitäen niiden edellytyksiä ja sopivaisuutta kaupungintalotonteiksi. Ainoat paikat, mitkä olivat ajateltavissa tähän tarkoitukseen käytettäväksi, olivat kaupungin lunastama, korttelissa n:o 199 sijaitseva veistämötontti, Eteläsataman viereinen n. s. pakkahuoneentontti, Rautatientori sekä korttelit n:ot 401 a, 401 b, 402 ja 403 Töölössä. Mainitusta tarkastuksesta oli käynyt selville, että kaupungin omistamat korttelien n:ojen 30 ja 31 tontit olivat kaikkia muita puheenlaiseen tarkoitukseen tarjona olevia tontteja edullisemmat sekä ettei kaupunginvaltuustolla niinmuodoin ollut syytä purkaa eikä muuttaa kaupungintalon sijoitusasiasta tekemäänsä päätöstä.

Luotettavan selvityksen saamiseksi siitä, missä määrin seura-huonetta pitemmän tai lyhyemmän siirtymiskauden kuluessa voi

käyttää kunnan viranomaisten tarpeisiin, oli komitea antanut jäsenensä herra Lindbergin tehtäväksi yksissä neuvoin kaupunginarkkitehdin kanssa toimittaa mainitun rakennuksen tutkimisen. Tästä tutkimuksesta oli käynyt selville, että rakennus tosin huoneiden sijoituksen johdosta oli käyttökelpoinen virastojen ja viranomaisten huoneistoiksi, mutta että tuo vanha rakennus oli niin puutteellisessa kunnossa, ettei sen täydellistä korjaamista käynyt puoltaminen taloudelliselta eikä tarkoituksenmukaisuudenkaan kannalta. Tutkimus oli kuitenkin osottanut, ettei ilmeistä luhistumisen vaaraa ollut olemassa, varsinkaan jos ryhdyttiin tarpeellisiin varokeinoihin. Komitea oli puheenalaisen selvityksen pohjalla tullut siihen käsitykseen että, vaikkei rakennusta käynyt paneminen kuntoon pitemmän ajan varalle, voi kunta sitä kuitenkin väliaikaisesti käyttää edullisesti tarpeisiinsa joka tapauksessa sen ajan, minkä kaupungintalokysymyksen kaikinpuolinen valmistelu vaati.

Välttämätön edellytys kaupungintalokysymyksen ratkaisulle oli erityisen talon teettäminen kaupungin poliisilaitokselle, joten tämän laitoksen nykyinen pakottava uusien ja ajanmukaisten huoneistojen tarve tulisi täytetyksi ja kaupunki saisi nykyisen raatihuoneryhmän vapaasti käytettäväkseen. Kun poliisitalon rakentamiseen tarvittaisiin ainakin 2—4 vuotta sen jälkeen, kun kaupunginvaltuusto oli asiasta tehnyt päätöksensä, olisi väliaikana tilaisuus huolellisesti harkita kaupungintaloasian edelleen kehittämistä sekä lopullisten suunnitelmain laatimista.

Niinkuin edellä mainittiin, kävisi seurahuonerakennuksen saannattavitta kustannuksitta väliaikaisesti kuntoonpaneminen joksikin lyhyenlaiseksi ajaksi, ja oli komitean mielestä siten saatava tila mahdollisimman tarkoin käytettävä. Komitea oli sitä varten laatinut ehdotuksen seurahuoneen huoneistojen jakamiseksi, jonka ehdotuksen mukaan tila käytettäisiin seuraavasti, ollen kuitenkin rahatoimikamarilla valta tässä kohden tehdä asianhaarain vaatimia muutoksia. Ensimmäiseen kerrokseen sijoitettaisiin, kaupunginvaltuuston asiasta aikaisemmin tekemän päätöksen mukaan, rahatoimikamari sekä nykyisessä raatihuoneryhmässä sijaitseva poliisin passitoimisto. Entinen ruokasali jätettäisiin toistaiseksi käyttämättä ja voitaisiin lyhyiksi ajoiksi vuokrata näyttelyjä varten ja muihin satunnaisiin tarpeisiin. Toiseen kerrokseen sijoitettaisiin poliisin osotetoimisto, taksoitusvalmistelukunta ja henkikirjottajan konttori. Sofiankadun talossa n:o 1 näiden viranomaisten sekä samaten raatihuoneryhmässä poliisin passitoimiston poismuuton johdosta joutilaiksi tulevat huoneistot käytettäisiin poliisilaitoksen liian ahtaiden ja epäajanmukaisten huoneistojen väliaikaiseen laajentamiseen. Kolmanteen kerrokseen sijoitettaisiin tilastokonttori, oikeusaputoimisto ja kasvatuslautakunta,

joille nykyään oli vuokrattu huoneistot Pohjois Esplanadikadun talosta n:o 25. Näiden huoneistojen vuokrasopimukset olivat voimassa, kasvatuslautakunnan huoneiston kesäkuun 1 päivään 1914, jos irtisanominen tapahtui joulukuun kuluessa 1913, sekä molempain muiden virastojen kesäkuun 1 päivään 1918. Komitea oli sentähden päättänyt ehdottaa, että rahatoimikamarin käskettäisiin ryhtyä keskusteluihin talonomistajan kanssa viimeksi mainittujen sopimusten lakkauttamisesta kesäkuun 1 päivästä 1914 tahi, vaihtoehtoisesti, antaa huoneistot vuokralle kaupungin puolesta sekä niinkään paikalla sanoa irti kasvatuslautakunnan huoneiston vuokrasopimus. Katarinankadun puoleisen kylkirakennuksen kolmannelta kerroksesta luovutettaisiin huoneistoja kaupungin palveluksessa olevalle seurahuoneen palveluskunnalle. Isoa juhlasalia käytettäisiin niinkuin tähänkin asti juhla- ja konserttihuoneistona. Komitean mielestä vaati salin käyttämistä vastamainittuun tarkoitukseen todellinen tarve, jota kaupunki ei voinut nykyoloissa olla huomioon ottamatta. Niin kauan kuin juhlasalia käytettiin tällä tavoin, näytti Sofiahuoneistokin olevan vuokrattava ravintolaksi.

Laadittujen kustannusarvioiden mukaan nousisivat kustannukset viranomaisten käytettäviksi annettavain huoneistojen tarpeellisista korjauksista kaikkiaan 32,000 markkaan, joka määräraha siis olisi pantava 1914 vuoden rahasääntöön. Puheenalaiset korjaukset ja muutostyöt olisi aloitettava 1914 vuoden alussa ja saatettava loppuun viimeistään saman vuoden kesäkuun 1 päivään.

Mikäli komitea oli saanut tietää, olivat seurahuoneen tulisijat mitkä minkin verran epätydyttävässä kunnossa, ja lienevät varsinkin ensimmäisen kerroksen tulisijat riittämättömät pitämään voimassa tarpeellista huonelämpöä. Osottautuisi sentähden arvatenkin tarpeelliseksi laittaa lämpöjohto ainakin rahatoimikamarille varattuihin ensimmäisen kerroksen huoneistoihin. Kustannukset lämpöjohdon laittamisesta koko ensimmäiseen kerrokseen nousisivat komitean hankkiman kustannusarvion mukaan 20,000 markan vaiheille. Ensiksi mainittuun määrärahaan ei kuitenkaan ollut luettu lämpöjohdon kustannuksia, koska rahatoimikamarin mielestä oli syytä odottaa ensi talvena saatavaa kokemusta, ennenkuin puheenalainen kallis työ päätettiin teettää.

Edellä lausutun nojalla komitea esitti, että kaupunginvaltuusto päättäisi:

kaupungintalon paikkaan nähden pysyä aikaisemmassa päätöksessään;

seurahuoneen väliaikaisia sisustus- ja korjaustöitä varten 1914 vuoden rahasäännössä osottaa 32,000 markkaa; sekä

käskeä rahatoimikamarin joulukuun kuluessa irtisanoa kasvatustalokunnan huoneiston vuokrasopimuksen lakkaavaksi kesäkuun 1 päivästä 1914 sekä tehdä sopimuksen tilastokonttorin ja oikeusaputoimiston huoneistojen vuokratarkirjain purkamisesta tahi vaihtoehtoisesti toiselle siirtämisestä.

Komitean esitystä esiteltäessä päätti 1) kaupunginvaltuusto, poistamalla mietinnön ensimmäisen ponnen, muilta kohdin hyväksyä komitean ehdotuksen.

Kirjelmässä toukokuun 29 päivältä lähetti rahatoimikamari valtuustolle arkkitehtiklubin mainittuun palkintolautakuntaan valitsemain jäsenten ja varajäsenen kamariin antamat laskut osanotetaan lautakunnan töihin, jotka laskut heidän kunkin osalta päättyivät 1,000 markkaan, sekä jätti samalla kaupunginvaltuuston harjittavaksi, eikö kohtuus vaatisi muillekin palkintolautakunnan jäsenille, jotka eivät olleet antaneet laskuja osanotestaan sen töihin, maksamaan korvausta.

Kaupunginvaltuusto päätti 2), että edellä mainittujen palkkiolaskujen yhteenlaskettu määrä, 4,000 markkaa, oli asianomaisille suoritettava sekä pantava maksettavaksi valtuuston käyttövaroista, jota vastoin ja kun valtuuston valitsemain, täällä asuvain jäsenten tehtävää täytyi pitää kunnallisena luottamustoimena, josta ei ollut maksettava palkkiota, valtuusto epäsi rahatoimikamarin ehdotuksen tältä kohden.

Rahatoimikamarin esityksestä myönsi 3) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 1,100 markan määrärahan väliseinän teettämiseksi Länsirannan tullihaaraosaston toimistohuoneeseen.

Määräraha väliseinän teettämiseksi Länsirannan tullihaaraosastoon.

Vahvistaessaan 1914 vuoden menosäännön myönsi 4) kaupunginvaltuusto Katajanokan tulli- ja pakkahuoneen korjauksiin 4,950 markkaa.

Määräraha tulli- ja pakkahuoneen korjauksiin.

Vastamainitussa tilaisuudessa osotti 4) kaupunginvaltuusto uuden työpajarakennuksen teettämiseksi kaupungin ainespihalle 10,000 markkaa, sikäläisen pajan laajentamiseen 5,300 markkaa sekä ainespihalla olevain vajain muuttoon ja rakennuttamiseen yhteensä 8,000 markkaa.

Määrärahoja rakennuksen teettämiseen ainespihalle y. m.

Rahatoimikamarin esityksestä myönsi 5) kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 17,500 markkaa Aleksanterinkadun talossa n:o 1 entisessä tulli- ja pakkahuoneessa sijaitsevan kunnan työnvälitystoimiston huoneiston laajennus- ja muutostöiden teettämiseen kaupunginarkkitehdin laatimain piirustusten mukaisesti.

Määräraha kunnan työnvälitystoimiston huoneiston laajentamiseen.

1) Valt. pöytäk. jouluk. 16 p. 19 §. — 2) Valt. pöytäk. kesäk. 10 p. 17 §. — 3) Valt. pöytäk. huhtik. 15 p. 6 §. — 4) Valt. pöytäk. jouluk. 30 p. 1 §. — 5) Valt. pöytäk. toukok. 28 p. 16 §.

Määräraha kunnan työväenasuntojen muutos- ja korjaustöihin.

Sittenkun kaupunginvaltuusto kuluvan vuoden menosäännön vahvistaessaan oli päättänyt ¹⁾ budjetista poistaa rahatoimikamarin menosääntöehdotuksessa olevan 7,479 markan 63 pennin määrärahan Hietaniemen- ja Kristinankadun varrella sijaitsevain kunnan työväenasuntojen erinäisiä korjaustöitä varten sekä neuvoa näiden asuntojen hoitolautakuntaa valtuustolle tekemään erikoisen esityksen määrärahan myöntämisestä, anoi lautakunta kirjelmässä maaliskuun 13 päivältä esittämillään syillä puheena olevan määrärahan myöntämistä eräitä mainittujen työväenasuntojen korjaus- ja muutostöitä varten, jotka oli teetetty aikaisemmin hankkimatta määrärahaa tähän tarkoitukseen.

Asiaa esiteltäessä havaitsi ²⁾ kaupunginvaltuusto hoitolautakunnan tosin menneen toimivaltansa ulkopuolelle teettäessään puheena olevat huomattavat muutos- ja korjaustyöt olematta sitä ennen asianmukaisella tavalla hankkinut tarvittavaa määrärahaa, mutta kun nämä työt nähtävästi olivat olleet tarpeelliset eräiden osin kunnan työväenasuntojen rakentamisessa ja osin myöhemmin syntyneiden puutteellisuuksien poistamiseksi, päätti valtuusto osottaa pyydetyn määrärahan käyttövaroistaan.

Määräraha asuinhuoneiden laittamiseksi Hietaniemenkadun majailutaloon.

Vahvistaessaan 1914 vuoden menosäännön osotti ³⁾ kaupunginvaltuusto asuinhuoneiden laittamiseksi Hietaniemenkadun majailutaloon 12,350 markkaa.

Määräraha kunnan työväenasuntojen korjauksiin.

Kunnan työväenasuntojen sisä- ja ulkopuolisia korjauksia varten myönsi ³⁾ kaupunginvaltuusto vastamainitussa tilaisuudessa 14,100 markan määrärahan.

Lisämääräraha Kallion paloasemaa varten.

Rahatoimikamarin kirjelmässä joulukuun 4 päivältä tehdyn esityksen johdosta myönsi ⁴⁾ kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan 7,200 markan lisämäärärahan Kallion paloaseman rakennustyöstä johtuneen lisäkustannuksen suoritukseksi, jota vastoin valtuusto jätti kamarin samalla tekemän ehdotuksen tukimuurin teettämisestä Kaarlenkatua vasten toistaiseksi.

Kysymys paloaseman rakennuttamisesta Böleen ja tonttien varaamisesta Töölön paloasemaa varten.

Kirjelmässä joulukuun 6 päivältä 1912 esitti palotoimikunta että, koska oli välttämätöntä mahdollisimman pian järjestää ja lisätä paloturvallisuutta Böleen esikaupungissa ja Töölön kaupunginosassa, kaupungin palomestarin laatiman ehdotuksen mukaisesti paloasema rakennettaisiin Maistraatinkadun varrelle Böleen sekä että Runebergkadun tontit n:ot 46 ja 48 ynnä Topeliuskadun tontti n:o 3 korttelissa n:o 479 varattaisiin Töölön alueelle vastedes rakennettavan samanlaisen aseman paikaksi, minkä ohessa toimikunta, siltä varalta että ehdotusta uuden paloaseman rakennuttamisesta Böleen

¹⁾ Ks. 1912 vuod. kert. siv. 195. — ²⁾ Valt. pöytäk. toukok. 13 p. 7 §. — ³⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 30 p. 1 §. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 16 p. 6 §.

ei silloin voitaisi hyväksyä, anoi, että tulisijalla varustettu kaluvaja heti rakennutettaisiin sinne sekä toistaiseksi annettaisiin Bölen vapaaehtoisen palokunnan käytettäväksi.

Sittenkun rahatoimikamari antamassaan lausunnossa 1) m. m. oli ilmoittanut Böleen ehdotetun paloaseman rakennuttamisesta olevan kustannuksia arviolta 32,600 markkaa, päätti 2) kaupunginvaltuusto, että edellä mainitut tontit oli puheena olevaan tarkoitukseen varattava sekä rahatoimikamarin käskettävä 1914 vuoden budjettiehdotukseen panna vastamainittu menoerä, jonka myöntämisestä valtuusto ei kuitenkaan vielä katsonut olevan aihetta tehdä lopullista päätöstä.

Vahvistaessaan 1914 vuoden menosäännön osotti 3) kaupunginvaltuusto eteläisen palotornin korjauksiin 4,000 markkaa.

Rahatoimikamarin kirjelmässä helmikuun 13 päivältä tehtyä esityksen halkovajan ja tallin rakennuttamisesta Vanhankaupungin poliisivartiokonttoria varten päätti 4) kaupunginvaltuusto mainitut rakennukset teetettäväksi vuonna 1913 sekä tarkoitukseen tarvittavan määrärahan, 1,900 markkaa, maksettavaksi valtuuston käyttövaroista.

Vahvistaessaan 1914 vuoden menosäännön myönsi 3) kaupunginvaltuusto Bölen esikaupungissa olevan poliisiaseman ulkokuoneen muuttoon ja uudestirakentamiseen 1,770 markan määrärahan.

Vastamainitussa tilaisuudessa osotti 3) kaupunginvaltuusto poliisilaitoksen käytettävänä Aleksanterinkadun talossa n:oissa 22—24 ja Pengerkadun talossa n:o 5 olevain huoneistojen korjauksiin, edellisten 5,100 ja jälkimäisten 3,000 markkaa.

Niinikään 1914 vuoden menosäännön vahvistaessaan osotti 3) kaupunginvaltuusto 37,150 markkaa Marian sairaalan, 9,300 markkaa kulkutautisairaalan, 33,400 markkaa Kivelän sairaalan, 3,700 markkaa Greijuksen sairaalan ja 2,800 markkaa koleraparakkien korjauksiin.

Vahvistaessaan 1914 vuoden menosäännön osotti 3) kaupunginvaltuusto hoitajatarten asuinhuoneiden laittamiseksi Kivelän sairaalan lääkäriinasuntoon 2,550 markkaa sekä pajan sisustamiseen mainitun sairaalan ruumishuoneeksi 1,570 markkaa.

Vastamainitussa tilaisuudessa myönsi 3) kaupunginvaltuusto uuden uimahuoneen rakentamiseksi Kivelän sairaalaan 2,750 markan määrärahan.

Kaupungin terveyden- ja sairaanhoidon uudestijärjestämiskysymystä käsittelemään asetetun komitean esityksestä 5) päätti 6) kaupunginvaltuusto

Määräraha palotornin korjauksiin.

Määräraha halkovajan ja tallin teettämiseksi poliisivartiokonttoria varten.

Määräraha poliisiaseman ulkokuoneen muuttoon.

Määrärahoja poliisilaitoksen huoneistojen korjauksiin.

Määrärahoja sairaalain korjauksiin.

Määrärahoja asuinhuoneiden ja ruumishuoneen laittamiseksi Kivelän sairaalaan.

Määräraha uimahuoneen rakentamiseksi Kivelän sairaalaan.

Kysymykset keskuslääkärin ja ajan-

1) Rtk. kirj. maalisk. 7 p. n:o 136. — 2) Valt. pöytäk. huhtik. 1 p. 17 §. —

3) Valt. pöytäk. jouluk. 30 p. 1 §. — 4) Valt. pöytäk. helmik. 25 p. 21 §. — 5) Valt. pain. asiakirj. n:o 60. — 6) Valt. pöytäk. kesäk. 10 p. 30 §.

mukaisen keittölaitoksen aikaansaamisesta Kivelän sairaalaan. kaupunginvaltuusto rahatoimikamariin lähemmin valmisteltaviksi lähettää kysymykset keskuslämmityksen sekä ajanmukaisen keittölaitoksen aikaansaamisesta Kivelän sairaalaan.

Määrärahoja Kivelän sairaalan korjaus- ja sisustustöihin.

Terveystenhoitolautakunnan esityksestä päätti ¹⁾ kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan myöntää määrärahoja kaikkiaan 13,250 markkaa tarpeelliseksi havaittujen korjaus- ja sisustustöiden teettämiseen Kivelän sairaalassa.

Vahvistettu päätös lisämäärärahan osottamisesta Sipoon mielisairaalan rakennuttamiseen.

Maistraatin kirjelmässä joulukuun 27 päivältä 1912 ilmoitettiin ²⁾ kaupunginvaltuuston tiedoksi, että k. senaatti oli mainitun kuukauden 11 päivänä vahvistanut lisätyn kaupunginvaltuuston edellisen lokakuun 8 päivänä tekemän päätöksen ³⁾ 1911 vuoden obligatsioonilainasta myöntää 329,000 markan lisämäärärahan Sipoossa olevan kaupungin mielisairaalan rakennuttamiseen.

Määräraha asuinhuoneistojen laittamiseksi hoitajaooppilaille Sipoon mielisairaalaan.

Rahatoimikamarin esityksestä myönsi ⁴⁾ kaupunginvaltuusto hoitajaooppilaiden asuinhuoneistojen sisustamiseksi Sipoossa olevaan kaupungin mielisairaalaan 13,000 markan määrärahan edeltäpäin maksettavaksi kaupunginkassasta, minkä ohessa valtuusto päätti, että oli valtuuston lisätyin luvuin päätettäväksi vastedes jätettävä, onko mainittu määräraha pantava maksettavaksi laina- vai taksoitusvaroista.

Kysymys uuden tuberkulosisairaalan rakentamisesta.

Sittenkun kaupunginvaltuusto kokouksessaan huhtikuun 30 päivänä 1912 oli rahatoimikamariin lausunnon saamista varten lähettänyt ⁵⁾ m. m. terveystenhoitolautakunnan tekemän ehdotuksen, että valtuusto päättäisi rakennuttaa tuberkulosia sairastaville henkilöille aiotun, kaikkiaan 200 sairassijaa käsittävän sairaalan sekä sitä varten tarpeellisiin toimenpiteisiin ryhtymistä varten heti asettaa komitean valitsemaan paikkaa, laatimaan piirustuksia ja kustannusarviota y. m. sairaalalle, päätti ⁶⁾ kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin esityksestä lähettää terveystenhoitolautakunnan mainitun ehdotuksen lausunnon saamiseksi siihen komiteaan, jolle valtuusto oli m. m. antanut tehtäväksi hankkia selvityksen siitä, missä määrin kaupunki lähiaikoina tarvitsee laajempia tai uusia sairaanhoitolaitoksia.

Kirjelmässä huhtikuun 23 päivältä ilmoitti edellä mainittu komitea havainneensa sen suuntaiset toimenpiteet, joita terveystenhoitolautakunta oli esittänyt, erittäin tarpeelliseksi, mutta ei kuitenkaan voivansa antaa lausuntoa asiasta, ennenkuin sitä oli silloistaan perinpohjaisemmin valmisteltu, minkätähden komitea esitti, että valtuusto antaisi erikoisen viisihenkilöisen komitean tehtäväksi

¹⁾ Valt. pöytäk. kesäk. 10 p. 22 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. tammik. 21 p. 6 §. —

³⁾ Ks. 1912 vuod. kert. siv. 42 ja seur. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. lokak. 14 p. 5 §. —

⁵⁾ Ks. 1912 vuod. kert. siv. 44 ja seur. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 1 p. 12 §.

lähemmin valmistella kysymystä vastaisen sairaalan rakennuttamisesta tuberkulosia sairastavia henkilöitä varten sekä hankkia luonnospiirustukset ynnä ehdottaa sairaalan paikan.

Tähän esitykseen kaupunginvaltuusto myöntyi ¹⁾, ja valittiin siten asetetun komitean jäseniksi herrat Sievers, Tarjanne ja Zilliacus, lääketieteellisensiaatti I. Rosqvist sekä lääkintöneuvos A. Koskimies.

Sittenkun kaupunginvaltuusto kokouksessaan marraskuun 22 päivänä 1910 oli lähettänyt ²⁾ kunnan teurastamon rakennuskysymystä valmistelemaan asetetun komitean antaman mietinnön rahatoimikamariin, jonka erikoisesti tuli harkita asian rahallista puolta, antoi kamari huhtikuun 21:nä päivätyn esityksen ³⁾ asiasta. Siinä kamari lausui m. m. seuraavaa:

Kunnan teurastamon rakennuttaminen.

Teurastamon paikkaan nähden oli rahatoimikamari sitä mieltä, että tarkoitukseen ehdotetuista paikoista oli sopivin kaupunginvaltuuston aikaisemmin varaama alue, tehdaskorttelit n:ot 274, 275, 278 ja 279, joiden pinta-ala oli yhteensä noin 78,800 m² ja myyntiarvo 608,400 markkaa.

Kamarissa oli kuitenkin lausuttu epäilyksiä mainitun laitokselle ehdotetun paikan sopivaisuudesta. Teurastamokomitean ehdotuksen mukaan kävisivät laitoksen vastaiset laajennukset itään päin, koska pääkäytävä sijoitettaisiin alueen länsirajalle ja teuraseläimet tuotaisiin sen etelärajalle. Kun kuitenkin laitos vastedes vaikuttaisi häiritsevästi Sörnäsän niemekkeen satama- ja rautatielaitoksiin sekä kävisi erittäin vaikeaksi sijoittaa tulo- ja lähtöraiteet komitean ehdottamalla tavalla, oli laitoksen pohjapiirrosta ehdotettu muutettavaksi siihen tapaan, että pääkäytävä tulisi Työpajakadun varrelle alueen etelärajalle ja teuraseläimet tuotettaisiin alueen itäpuolelle, likimain Panimokadun paikalle. Näin menetellen kävisi laitosta vastedes laajentaminen koilliseen eikä itään. Tämänkin ehdotuksen mukaan olisi tilaisuutta laajentaa laitosta ainakin kolminkertaiseen määräänsä, vaikka sitä varten käytettäisiinkin ainoastaan se alue, mikä nykyään oli heti kaupungin käytettävänä. Jos vastoin luuloa vastedes tarvittaisiin lisätilaa, oli sitä saatavana Sörnäsän osakepanimon hallussa nykyään olevalta vuokra-alueelta. Lausunnon saamiseksi raidelaitteita koskevista eri ehdotuksista, joiden varassa laitoksen sijoitus oli, oli kamari kääntynyt tiedustelulla rautatiehallituksen puoleen, joka vastaukseksi oli ilmoittanut vaihtopuolisia ehdotuksia tarkastettuaan havainneensa, että se ehdotus, jonka mukaan tuloraiteet sijoitettaisiin pohjoispuolelle, oli

¹⁾ Valt. pöytäk. toukok. 13 p. 46 §. — ²⁾ Ks. 1910 vuod. kert. siv. 50. —

³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 39.

ainoa toteutettavaksi mahdollinen, jota vastoin aikaisemmin tehty ehdotus hallituksen mielestä oli mahdoton. Ehdotetun muutoksen johdosta poistuisivat ne epäilykset, joita kävi esittäminen teurastamokomitean ehdotuksen toteuttamista vastaan.

Tämän suunnitelman toteuttaminen kuitenkin vaatisi heti teettämään eteläosan Vanhankaupunginlahden vastaista satamarataa (esityksen oheiseen luonnospiirustukseen merkitty kirjaimilla A—B—C), josta työstä kaupungininsinööri oli laskenut olevan kustannuksia 144,000 markkaa. Puheenalainen ratarakennus olisi tosin teetettävä jo teurastamorakennuksen yhteydessä, mutta teurastamorakennuksen tilin tuli saada hyvitys kustannuksista, koska ne kuuluivat vastaiseen satamarakennustyöhön.

Laitoksesta saattoi laskea olevan kustannuksia tasaluvuin kaikkiaan 3,100,000 markkaa.

Rakennusyrityksen pohjaksi pantavasta ohjelmasta oli kamarissa ollut jonkin verran eriäviä mielipiteitä. Kun lopullisia piirustuksia kustannusarvioineen ei ollut voitu tehdä, ennenkuin päätös sekä periaatteellisesta puolesta että laitoksen paikasta ja sijoituksesta oli olemassa, oli toiselta puolen huomautettu, että toistaiseksi olisi päätettävä ainoastaan tästä ynnä teurastamolle tarpeellisen satamaradan osan rakentamisesta sekä myönnettävä tähän tarkoitukseen tarvittava määräraha, joka oli laskettu likimain 250,000 markaksi. Toiselta puolen oli lausuttu, että periaatteellisen päätöksen kävi tekeminen laadittujen piirustusten ja kustannusarvion pohjalla, jossa tapauksessa lopullista kustannusarviota laadittaessa olisi otettava huomioon edellä mainitut laitoksen sijoitukseen, raidelaitteisiin y. m. suunnitellut muutokset, mutta että rakennusohjelma olisi toteutettava vähitellen. Jälkimmäiseen mielipiteeseen oli kamarin enemmistö yhtynyt.

Edellyttäen kustannusten nousevan kaikkiaan noin 3,100,000 markkaan oli kamari katsonut suotavaksi, että 1911 vuoden obligationilainasta osotettaisiin tarkoitukseen niin suuri määrä, että rakennustyö voisi kahtena lähivuonna jatkua keskeytymättä, ja kun eivät kokonaiskustannukset missään tapauksessa olisi 2 miljoonaa markkaa vähemmät, vaikka ohjelmaa supistettaisiinkin eräiltä kohdin, oli kamarista näyttänyt sopivalta, että tarkoitukseen nyt varattaisiin viimeksi mainittu rahamäärä.

Rakennusyrityksen johto olisi kamarin mielestä annettava toimeksi erityiselle rakennustoimikunnalle, johon kuuluisi esimerkiksi viisi jäsentä, niiden joukossa kaupungininsinööri itseoikeutettuna.

Kun kamarista näytti suotavalta, että henkilö, joka vastedes asetettiin teurastamoa johtamaan, saisi tilaisuuden asiantuntemuksellaan edistää rakennuskysymyksen onnellista ratkaisua ja myös

olla apuna valmistelemassa teurastamokysymyksen yhteydessä olevia kysymyksiä, esimerkiksi lihantarkastuksen vastaista järjestämistä, ehdotti kamari laitoksen johtajanviran täytettäväksi samaan aikaan kuin rakennustyö aloitettiin, esimerkiksi lokakuun 1 päivästä 1913.

Edellä lausutun johdosta rahatoimikamari esitti

kaupunginvaltuuston lisätyin luvuin päätettäväksi:

että Sörnäsän niemekkeelle tarkoitusta varten varattuihin kortteleihin n:o:ihin 274, 275, 278 ja 279 on rakennettava kunnan teurastamo pääasiallisesti kamarin kirjelmän oheisten piirustusten mukaisesti ja sijoitettuna niiden oheisissa karttaluonnoksissa osotetulla tavalla;

että tarkoitukseen osotetaan 1911 vuoden lainavaroista 2,000,000 markkaa; sekä

että varsinainen kaupunginvaltuusto saa toimekseen hankkia tälle päätökselle asianmukaisen vahvistuksen;

sekä varsinaisen kaupunginvaltuuston päätettäväksi:

että yritystä varten asetetaan rakennustoimikunta, niinkuin edellä on ehdotettu, sekä tämä valtuutetaan ryhtymään toimenpiteisiin rakennusyrityksen lopullisten piirustusten ja kustannusarvion laatimiseksi ynnä muihin sen toteuttamiseksi tarpeellisiin toimiin, samoin kuin että toimikunnan on valtuustolle esitettävä, kuinka laajasti ja missä järjestyksessä yrityksen ohjelma on toteutettava;

että eräässä karttaluonnoksessa tarkemmin osotettu teurastamoon vievä rautatie on pantava rakenteille; sekä

että laitoksen johtajanvirka on täytettävä vastaanotettavaksi lokakuun 1 päivänä 1913.

Rahatoimikamarin kirjelmään liittyvässä vastalauseessa ehdotti muuan sen jäsenistä, muuten hyväksyen kamarin ehdotukset, että teurastamon rakentamiseen osotetaan 1911 vuoden lainavaroista 3,100,000 markkaa sekä että asetetaan viisihenkilöinen rakennustoimikunta, joka valtuutetaan heti ryhtymään toimenpiteisiin rakennusyrityksen toteuttamiseksi.

Asiaa lopullisesti esiteltäessä päätti ¹⁾ lisätty kaupunginvaltuusto, osin äänestettyään:

Sörnäsän niemekkeelle, valtuuston siihen tarkoitukseen varामीin kortteleihin n:o:ihin 274, 275, 278 ja 279 rakennettavaksi kunnan teurastamon siihen kuuluvine tuloaiteineen Vanhankaupunginlahden rantaan tehtävältä vastaiselta satamaradalta, pääasiassa teurastamokomitean laatimain piirustusten mukaisesti ja komitean ehdottamassa laajuudessa sekä sillä tavoin sijoitettuna kuin rahatoimikamarin valtuustolle lähettämät karttaluonnokset osottivat;

¹⁾ Lis. valt. pöytäk. kesäk. 10 p. 1 §.

tarkoitukseen osottaa 2,000,000 markkaa 1911 vuoden lainavaroja ; kustannukset siitä mainitun satamaradan osasta (A—B—C), mikä on teetettävä teurastamon saattamiseksi rautatien yhteyteen, edeltäpäin maksettavaksi vastamainituista määrärahavaroista sekä vastedes, vastaiseen satamarakennustyöhön kuuluvina, korvattavaksi teurastamorakennukselle; sekä

antaa varsinaisen valtuuston toimeksi hankkia näille päätöksille asianmukaisen vahvistuksen.

Varsinainen kaupunginvaltuusto päätti 1) sitten:

alistaa edellä kerrotut lisätyn kaupunginvaltuuston päätökset k. senaatin tutkittaviksi ja vahvistettaviksi;

rakennusyritystä varten asettaa viisihenkilöisen rakennustoimikunnan, jonka oli heti ryhdyttävä toimenpiteisiin yrityksen toteuttamiseksi ja laadittava lopulliset piirustukset, kustannusarvio ja rakennusohjelma sekä alistettava ne kaupunginvaltuuston lopullisesti tutkittaviksi ja hyväksyttäväksi;

käskeä kaupungin yleisten töiden hallituksen heti panna rakenteille luonnokseen kirjaimilla A—B—C merkityn satamaradan osan; perustettavaksi teurastamon johtajanviran;

varaamalla kuusikuukautisen molemminpuolisen irtisanomisajan täyttää tämän viran ensintulevan lokakuun 1 päivästä ja määrätä, että siitä seuraa palkkaa 8,000 markkaa vuodessa ynnä oikeus 10 %:n korotukseen pohjapalkasta viiden ja kymmenen vuoden palveluksesta sekä vuokratilaa 2,000 markkaa vuodessa, kunnes johtajalle voidaan valmistaa asunto teurastamossa;

käskeä terveydenhoitolautakunnan, julistettuaan mainitun viran avonaisena haettavaksi, tehdä kaupunginvaltuustolle ehdotuksen sen täyttämiseksi; sekä

antaa kunnan teurastamon vastaista hoitoa, menosääntöä ja taksaa ynnä siihen kuuluvia maksumääriä koskevat kysymykset rahatoimikamarin valmisteltaviksi yksissä neuvoin rakennustoimikunnan kanssa.

Vastaisen rakennustoimikunnan jäseniksi valitsi kaupunginvaltuusto kaupungininsinööri G. Idströmin, herrat Castrénin ja Eskolan, lääketieteentohtorin vapaaherra O. von Hellensin sekä arkkitehti K. Lindahlin.

Sittemmin ilmoitettiin 2) maistraatin kirjelmässä syyskuun 13 päivältä kaupunginvaltuuston tiedoksi, että k. senaatti oli mainitun kuukauden 5 päivänä vahvistanut edellä kerrotut lisätyn kaupunginvaltuuston päätökset.

Terveydenhoitolautakunnan esityksestä myönsi 3) kaupunginvaltuusto 833 markan 33 pennin määrärahan teurastamon johtajan

1) Valt. pöytäk. kesäk. 10 p. 1 §. — 2) Valt. pöytäk. lokak. 14 p. 4 §. — 3) Valt. pöytäk. jouluk. 9 p. 12 §.

palkkaamiseksi joulukuulla 1913, ja oli tämä määräraha maksettava valtuuston käyttövaroista.

Vahvistettaessa 1914 vuoden menosääntöä pantiin 1) siihen puheena olevan teurastamon rakennuttamista varten 1,000,000 markan määräraha.

Vahvistaessaan 1914 vuoden menosäännön myönsi 1) kaupunginvaltuusto Oulunkylän kesäpäiväparantolan korjaustöihin 1,550 markan määrärahan.

Määräraha Oulunkylän parantolan korjaustöihin.

Budjettivaliokunnan esityksestä 2) päätti 1) kaupunginvaltuusto: hyväksymällä terveydenhoitolautakunnan toimenpiteen laittaa entisen kaasutehtaan konttorirakennuksen alakertaan desinfiomismajalan, jossa paitsi kylpy- ja odotushuonetta sekä keittiötä ja siivoojattaren huonetta oli kolme perheitten sijoittamiseen aiottua huonetta, mainitun desinfiomismajalan kuntoonpanoon sekä sen voimassapitoon vuonna 1913 myöntää kaikkiaan 1,000 markan määrärahan maksettavaksi valtuuston käyttövaroista; sekä

Määrärahoja ent. kaasutehtaan konttorirakennuksessa olevan desinfiomismajalan kuntoonpanoon ja voimassapitoon.

majalan voimassapitämiseksi vuonna 1914 saman vuoden menosääntöön panna 6,000 markan määrärahan.

Vaivashoitohallituksen kirjelmässä tammikuun 20 päivältä tehdyn esityksen johdosta päätti 3) kaupunginvaltuusto antaa kaupungin työ- ja vaivaistalon rakennustoimikunnan tehtäväksi rakennuttaa työ- ja vaivaistalon alueelle seuraavat varastorakennukset, nimittäin: varastokellarin työlaitoksen kaitsijan ja vahtimestarien käytettäväksi, olkien säilytysvajan, työlaitokseen maalattaviksi tuotujen ajoneuvojen säilytysuojan sekä laitoksen työrattaiden ja rekien säilytysvajan, joista rakennuksista oli laskettu olevan kustannuksia 13,850 markkaa, ja oli mainittu määräraha merkittävä 1914 vuoden menosääntöön.

Varastorakennusten teettäminen työ- ja vaivaistalon alueelle.

Vahvistaessaan 1914 vuoden menosäännön osotti 1) kaupunginvaltuusto työ- ja vaivaistalon korjauksiin 10,750 markkaa.

Määräraha työ- ja vaivaistalon korjauksiin.

Kirjelmässä elokuun 14 päivältä ilmoitti rahatoimikamari antaneensa kaupunginarkkitehdin teetetäväksi Oulunkylän kartanoon sijoitetussa lastenkodissa tarpeelliset korjaustyöt sekä osottaneensa tähän tarkoitukseen kaupunginkassasta edeltäpäin maksettavaksi 1,100 markkaa, ja esitti kamari tämän toimenpiteen hyväksymistä.

Määräraha Oulunkylän lastenkodin korjauksiin.

Kaupunginvaltuusto myöntyi 4) esitykseen, ja oli edellä mainittu määräraha pantava maksettavaksi valtuuston käyttövaroista.

Kokouksessaan joulukuun 12 päivänä 1911 päätti 5) kaupunginvaltuusto:

Uusien kansakoulutalojen rakennuttaminen.

1) Valt. pöytäk. jouluk. 30 p. 1 §. — 2) Valt. pain. asiakirj. n:o 95. — 3) Valt. pöytäk. syysk. 23 p. 15 §. — 4) Valt. pöytäk. syysk. 9 p. 31 §. — 5) Ks. 1911 vuod. kert. siv. 67 ja seur.

että uudet, tarpeen mukaiset talot suomenkielisiä kansakouluja varten rakennetaan kaupungin omistamille tonteille Lapinlahdenkatu n:o 19, Siltavuorenpenker n:ot 1, 2 ja 3 sekä Punavuorenkatu n:o 10, oikeammin 8 ja 10;

että kansakoulujohtokunnalle varataan tilaisuus lausunnon antamiseen siitä, missä järjestyksessä nämä rakennusyritykset on toimeenpantava;

että Dagmarkadun tontit n:ot 1 ja 3 varataan suomenkielisen sekä Fjälldalinkadun tontit n:ot 22 ja 24 ruotsinkielisen kansakoulun paikaksi;

että Kasarminkadun kansakoulutalo on, sittenkun sen tyhjentäminen on edellä mainittujen uutisrakennustöiden johdosta käynyt mahdolliseksi, purettava ja tontti varattava pääasiallisesti tyttöjen ammattikoulun tarpeisiin käytettävää rakennusta varten;

että Kansakoulukadun tontti n:o 3 varataan valmistavaa paikain ammattikoulua ja alempaa käsityöläiskoulua varten; sekä

että rahatoimikamari saa toimekseen aikansa tehdä valtuustolle ehdotuksen ylempänä edellytetyjen rakennusyritysten toteuttamiseen tarpeelliseksi toimenpiteiksi.

Mainittua tehtävää täyttääkseen antoi rahatoimikamari elokuun 28:nä päivätyn esityksen 1) asiasta. Siinä kamari lausui m. m. seuraavaa:

Kansakoulujohtokunta oli kamariin lähettämässään kirjelmissä lausunut olevan tarpeellista, että kaupunginvaltuuston asiasta tekemässä periaatteellisessa päätöksessä mainittujen koulutalojen lisäksi uusia kansakoulutaloja rakennettiin sekä ruotsinkieliselle kansakoululle XIV kaupunginosan pohjoisosaan että suomenkieliselle koululle Eläintarhankadun tonteille n:oille 2—8 ja Tallikadun tonteille n:oille 3—7 kortteliin n:o 392, minkä ohessa johtokunta oli ilmoittanut olevansa sitä mieltä, että päätetyistä uusista koulutaloista ainoastaan Punavuorenkadun koulutalo olisi asetettava etusijaan ja niin Lapinlahdenkadun kuin Siltavuorenpenkereenkin koulutalon teettäminen jätettävä toistaiseksi sekä että suomenkielisille kouluille ehdotetuista koulutaloista olisi etusijaan asetettava Eläintarhankadun tonteille n:oille 2—8 ja Tallikadun tonteille n:oille 3—7 rakennettava talo ja taas ruotsinkielisten koulujen koulutaloista Töölön pohjoisosaan rakennettava talo.

Kansakoulujohtokunnan esittämistä syistä sekä muilla mainitsemillaan perusteilla oli kamari yhtynyt johtokunnan ehdotukseen.

Siten ensi sijassa rakennettavain kansakoulutalojen kustannukset nousisivat kaupunginarkkitehdin tekemäin laskelmain mukaan seuraaviin määriin:

1) Valt. pain. asiakirj. n:o 76.

Eläintarhankadun koulutalo	Smk	530,000: —
Töölön pohjoisosan koulutalo	„	350,000: —
Punavuorenkadun koulutalo	„	290,000: —
		<u>Smk 1,170,000: —</u>

Kun kuluvan vuoden menosäännössä oli näihin tarkoituksiin varattuna 300,000 markkaa, tarvittaisiin koko ohjelman toteuttamiseen lisäksi 870,000 markkaa, jonka määrän kamarin mielestä sopivimmin kävisi jakaminen vuosille 1914 ja 1915.

Rahatoimikamari esitti, että kaupunginvaltuusto, edellä osotetulla tavalla muuttaen kokouksessaan joulukuun 12 päivänä 1911 uusien kansakoulutalojen rakennusohjelmaan nähden tekemäänsä päätöstä, päättäisi:

että uusia taloja on kaupungin kansakouluja varten rakennettava:

Eläintarhankadun tonteille n:oille 2—8 ja Tallikadun tonteille n:oille 3—7 kortteliin 392 suomenkieliselle koululle;

Meilansin sekä siihen rajoittuvain kaupunginosain kaupungin-
asemakaavan ehdotuksessa koulutaloa varten varatulle paikalle
Töölön pohjoisosaan ruotsinkieliselle koululle; sekä

Punavuorenkadun tonteille n:oille 8 ja 10 kortteliin n:o 111
suomenkieliselle kansakoululle.

Edellyttäen tämän rakennusohjelman saavuttavan kaupungin-
valtuuston hyväksymisen lähetti kamari sen ohessa valtuustolle
sen koulutalon, nimittäin Eläintarhankadun koulutalon, luonnospii-
rustukset, joka ohjelmassa oli ehdotettu etusijassa rakennettavaksi;
ja huomautti kamari tähän koulutaloon nähden seuraavaa:

Kansakoulujohtokunnan laatiman ohjelman mukaan rakennet-
taisiin puheenalaiselle paikalle 13—16 luokkahuonetta käsittävä
koulutalo. Suurempaa koulua johtokunta ei ollut katsonut olevan
ehdottaminen, koska sellaisen hoito tuotti tuntuvia vaikeuksia. Ra-
kennuksen ulkoasuun nähden oli kaupungin yleisten töiden halli-
tus luonnospii-
rustuksia tarkastaessaan lausunut toivomuksen, että
siinä käytettäisiin n. s. tiiliarkkitehtuuria, ja oli kamarikin puoles-
taan yhtynyt tähän lausuntoon.

Lopuksi huomautti kamari, että rakennusyrityksen toteuttami-
nen vaati muuttamaan korttelin n:o 392 kaupunginasemakaavaa,
koska moniaat korttelin tontit yhdistettäisiin koulutontiksi, jota ku-
jat rajoittivat pohjoisessa ja etelässä. Tämän kaupunginase-
makaavaehdotuksen aikoi kamari ottaa huomioon tekeillä olevassa
ehdotuksessa Karjalankadun viereisten tonttien uudestijärjestämi-
seksi.

Ilmoittaen, siinä tapauksessa että esitetty ehdotus tuli hyväksy-

tyksi, kohdakkoin valtuustolle lähettävänsä Töölön pohjoisosaan ja Punavuorenkadun varrelle teetetävään koulutalojen luonnospiirustukset, esitti kamari kaupunginvaltuuston päätettäväksi:

että kortteliin n:o 392 on edellä mainittujen luonnospiirustusten mukaisesti teetetävä koulutalo suomenkielisiä kansakouluja varten arviolta 530,000 markan kustannuksilla; sekä

että kaupungin yleisten töiden hallituksen on hetimiten ryhdyttävä mainittua rakennusyritystä toimeenpanemaan.

Asiaa esiteltäessä päätti 1) kaupunginvaltuusto uusia kansakoulutaloja rakennettavaksi:

1) kortteliin n:o 392 suomenkieliselle koululle;

2) Meilansin sekä siihen rajoittuvain kaupunginosain kaupunginasemakaavan ehdotuksessa koulutaloa varten varatulle paikalle Töölön pohjoisosaan ruotsinkieliselle koululle; sekä

3) Punavuorenkadun tonteille n:oilte 8 ja 10 kortteliin n:o 111 suomenkieliselle kansakoululle.

Mitä sitten tuli rahatoimikamarin esitykseen 1) kohdassa mainitun koulutalon rakennuttamisesta arviolta 530,000 markan kustannuksilla, oli kaupunginvaltuusto sitä mieltä, että tuota kustannusmäärää olisi tuntuvasti huojistettava, ennen kaikkea noudattamalla vaatimattomampaa rakennusohjelmaa, minkätähden tämä asia palautettiin rahatoimikamariin. Valtuusto päätti kuitenkin, että puheena olevan koulutalon tontin tasotustyö sekä tarpeellisten rakennusaineiden osto saisi heti alkaa käyttämällä tähän tarkoitukseen kuluvan vuoden menosääntöön uusia kansakoulutaloja varten merkittä määrärahaa.

Uusien kansakoulutalojen rakennuttamista varten pantiin 2) 1914 vuoden menosääntöön 100,000 markan määräraha.

Määräraha sähkövalon laittamiseksi Tehtaankadun kansakoulutaloon.

Kansakoulujohtokunnan kirjelmässä toukokuun 7 päivältä tehtyä kaupunginvaltuustolle esityksen, että ryhdyttäisiin toimenpiteisiin sen epäkohdan poistamiseksi, mikä oli syntynyt siitä, että Tehtaankadun kansakoulutalon kaasuväläistys aikaansai oppilaille vahingollisen lämpömäärän kohoamisen luokkahuoneissa, päätti 3) kaupunginvaltuusto sähkövalon otettavaksi käyttöön mainitussa koulutalossa sekä myönsi tarkoitukseen 6,980 markan määrärahan ynnä 500 markan lisäyksen tarpeellisia rakennustöitä varten, ja oli mainitut määrarahat pantava maksettaviksi valtuuston käyttövaroista.

Määräraha ruokailuhuoneen laittamiseksi kansakoulutaloon.

Ruokailuhuoneen laittamiseksi Porthaninkadun kansakoulutaloon myönsi 2) kaupunginvaltuusto 1914 vuoden menosäännön vahvistaessaan 4,000 markan määrärahan.

1) Valt. pöytäk. lokak. 28 p. 1 §. — 2) Valt. pöytäk. jouluk. 30 p. 1 §. —

3) Valt. pöytäk. syysk. 23 p. 18 §.

Vastamainitussa tilaisuudessa osotti 1) kaupunginvaltuusto kaupungin kansakoulutalojen korjauksiin 23,460 markkaa.

Sittenkun kaupunginvaltuusto kuluvan vuoden menosäännön vahvistaessaan oli päättänyt 2) budjetista poistaa rahatoimikamarin menosääntöehdotuksessa nimikkeen „Erinäisiä lisämäärärahoja Bengtsårin suorittavia töitä varten“ kohdalla olevan 10,000 markan erän sekä neuvoa kasvatustalokuntaa tekemään eri esityksen määrärahan myöntämisestä, esitti kamari kirjelmässä maaliskuun 27 päivältä mainitsemillaan syillä puheena olevan lisämäärärahan myöntämistä erinäisiä Bengtsårin kasvatustaloksen lisä- ja muutosrakennustöitä varten, jotka oli teetetty vuonna 1912 sitä ennen hankkimatta tarkoitukseen tarpeellista määrärahaa.

Asiaa esiteltäessä päätti 3) kaupunginvaltuusto, koska rahatoimikamari oli esittänyt päteviä syitä puheena olevain, vahvistetusta rakennusohjelmasta tehtyjen poikkeamisten puolesta, käyttövaroistaan myöntää pyydetyn lisämäärärahan, mutta samalla kiinnittää kamarin huomiota siihen, että kamarin olisi tullut, kun lisämäärärahan tarve oli voitu saada selville, valtuustolta se hankkia, ennenkuin myönnetty määrärahat oli ylitetty.

Vahvistaessaan 1914 vuoden menosäännön osotti 1) kaupunginvaltuusto Bengtsårin kasvatustaloksen korjauksiin 5,900 markkaa.

Sittenkun kaupunginvaltuusto kokouksessaan lokakuun 8 päivänä 1912 oli rahatoimikamariin palauttanut 4) kysymyksen tontin varaamisesta uuden kirjastotalon paikaksi uuden ehdotuksen saamiseksi asiasta, antoi kamari toukokuun 19:nä päivätyn kirjelmän 5), jossa kamari ilmoitti mainitulle kirjastorakennukselle sopiviksi tonttipaikoiksi puolletun Creutzkadun tontteja n:oja 4 ja 6 sekä Apollokadun tontteja n:oja 5, 7 ja 9 korttelissa n:o 448 XIII kaupunginosaa, erästä kaupungin yleisten töiden hallituksen osottamaa Hakasalmen puiston aluetta sekä suunnitellussa keskuspuistossa Töölönlahden itä- ja länsipuolitse kulkevain liikenneväylän risteyksen mainitun lahden eteläpuolella muodostamaa kolmionmuotoista aluetta, ja esitti kamari, ettei nykyään tehtäisi lopullista päätöstä asiasta, vaan että kaupunginvaltuusto ainoastaan päättäisi varata kaikki mainitut alueet puheena olevaan tarkoitukseen.

Tämän johdosta vaaditussa 6) lausunnossa 7) ehdotti kaupungin kirjaston hallitus, että kirjastotalon tonttipaikaksi valittaisiin edellä mainittu alue Hakasalmen puistosta tai että, ellei tämä voisi käydä päinsä, sekä mainittu alue että puheena olevat Creutz- ja Apollokadun tontit toistaiseksi varattaisiin tarkoitukseen.

1) Valt. pöytäk. jouluk. 30 p. 1 §. — 2) Ks. 1912 vuod. kert. siv. 195. —

3) Valt. pöytäk. toukok. 13 p. 30 §. — 4) Ks. 1912 vuod. kert. siv. 55. — 5) Valt. pain. asiakirj. n:o 79. — 6) Valt. pöytäk. kesäk. 10 p. 11 §. — 7) Valt. pain. asiakirj. n:o 79.

Määräraha kansakoulutalojen korjauksiin.
Lisämääräraha Bengtsårin kasvatustaloksen lisä- ja muutosrakennustöihin.

Määräraha Bengtsårin kasvatustaloksen korjauksiin.
Rauennut kysymys tontin varaamisesta uuden kirjastotalon paikaksi.

Asiaa lopullisesti esiteltäessä päätti ¹⁾ kaupunginvaltuusto 26 äänellä 21 vastaan jättää kysymyksen tontin varaamisesta uuden kirjastotalon paikaksi nykyään raukeamaan. Mainitut 21 ääntä puolivat Creutz- ja Apollokadun tonttien varaamista tarkoitukseen.

Rakennuksen
teettäminen
kaupungin työ-
väenopistolle.

Esityksessään ²⁾ korkeampain työväenkurssien järjestämisestä työväenopistoksi huomautti työväenasiain lautakunta, että korkeamman työväenopetuksen järkiperaistä ja tehokasta toimittamista varten oli oma koti sille välttämättömän tarpeellinen. Jo siihen astiselle luennoimistoiminnalle oli vuosi vuodelta käynyt vaikeammaksi ja kalliimmaksi saada sopivia huoneistoja useammaksi illaksi viikossa. Kun työväenopetusta varten ei ollut olemassa vakinaista huoneistoa, puuttui tarpeellisen opetusvälineistön säilytys huonekin.

Työväenopistotalo oli lautakunnan mielestä rakennettava XI kaupunginosaan kortteliin n:o 301 b. Laadittujen luonnospiirustusten mukaan tulisi taloon ruotsinkielistä osastoa varten 460 hengen luentosali, neljä luokkahuonetta ynnä johtajan ja opettajain huoneet, sekä suomenkielistä osastoa varten 720 hengen luentosali, kahdeksan luokkahuonetta, johtajan ja opettajain huoneet, kumpaisellekin osastolle yhteinen huone käsikirjastoa ja opetusvälineistöä varten sekä vahtimestarille ja talonmiehelle tarpeelliset huoneet. Talon rakennuskustannukset oli laskettu 375,000 markkaksi. Kun kuitenkin kaupungille puheena olevaa tarkoitusta varten lahjoitetussa Viola Lewinin testamenttirahastossa oli 1912 vuoden päättyessä laskettu olevan pääomasäästöä likimittäin 137,000 markkaa, vähenisivät kaupungille rakennusyriytyksestä koituvat kustannukset 238,000 markkaan.

Rahatoimikamari, jolta oli vaadittu lausuntoa asiasta, esitti maaliskuun 10:ntenä päivätyssä kirjelmässä ³⁾ m. m. seuraavaa:

Puheena olevan talon rakennuskustannukset olivat nykyään ainoastaan likimäärin ilmoitettavissa siten, että rakennuksen kuutiosisäily, 14,000 m³, lukien yksikköhinnaksi 30 markkaa m³:ltä, antoi kokonaissummaksi 420,000 markkaa, tähän luettuina tontin tasotuskustannukset. Lisäksi tuli tarpeellisen tonttialan arvo. Kamari oli kuitenkin ollut epäröivällä kannalla tähän rakennusyriytykseen nähden, osin sen johdosta että kustannukset nousivat tuntuvaan määrään ja osin siihenkin katsoen, että tätä kallista rakennusta käytettäisiin tarkoitukseensa ainoastaan osa vuotta ja silloinkin vain lyhyt aika päivästä. Kun kamari kuitenkin oli katsonut voivansa puoltaa työväenasiain lautakunnan esitystä, oli kamari sen tehnyt sillä nimenomaisella edellytyksellä, että puheenalainen rakennus suunniteltiin ja laitettiin niin, että sitä voi käyttää mui-

¹⁾ Valt. pöytäk. lokak. 14 p. 12 §. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 3. Ks. myös tätä kert. siv. 223 ja seur. — ³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 50.

hinkin, etusijassa sivistäviin tarkoituksiin. Tähän nähden oli kamari katsonut olevan esittäminen että, ennenkuin kaupunginvaltuusto lopullisesti päätti ryhtyä lähes puoli miljoonaa maksavaan rakennusyritykseen, tämä asia jätettäisiin lepäämään ja annettaisiin erityisen valiokunnan harkittavaksi, oliko puheenalainen rakennusyritys toimeenpantava sekä, jos niin katsottiin olevan laita, eikö sitä voitaisi käyttää muidenkin sivistystarkoitusten hyväksi.

Talon paikkaankin nähden oli rahatoimikamari toista mieltä kuin työväenasiain lautakunta sekä oli tässä kohden kaikin puolin yhtynyt kaupungin yleisten töiden hallituksen antamaan lausuntoon. Mainittu hallitus oli nimittäin huomauttanut, että lautakunnan ehdottama rakennustontti, joka käsitti XI kaupunginosan korttelin n:o 301 b tontit n:ot 1 ja 3, ilmeisesti oli liian laaja, kokonaista 6,680 m², minkätähden tontin käyttäminen puheenalaiseen tarkoitukseen tietäisi kalliin tonttialan tuhlausta. Alhaisen arvion eli 50 markan mukaan neliömetriltä lukien oli näiden kahden tontin arvo 334,000 markkaa. Tähän katsoen ja kun XI kaupunginosan alueella oli korttelissa n:o 345 varattu n:olla 13 merkitty 1,592 m²:n laajuinen tontti, joka näytti olevan erittäin sopiva puheenalaiseen tarkoitukseen, varsinkin jos rajakkaiset tontit n:ot 11 ja 15, jotka kumpikin olivat pinta-alaltaan 540 m², varattiin puheena olevan rakennuksen vastaisiin laajennuksiin, oli kamari katsonut olevan puoltaminen mainittujen kolmen tontin osottamista tämän rakennusyrityksen käytettäväksi. Lukien yksikköhinnaksi 30 markkaa m²:ltä olisi tämän tonttiryhmän arvo 80,000 markkaa, siis 250,000 markkaa vähempi lautakunnan ehdottamien tonttien arvoa. Kamarin ehdottama rakennuspaikka ei tosin sijainnut yhtä keskeisellä paikalla kuin kortteli n:o 301 b. Mutta se sijaitsi kuitenkin Kallion keskustassa ja aivan sen paikan vieressä, minkä valtio oli halunnut lunastaa teollisuuskoulutalon paikaksi. Mikäli kaupunki kehittyi pohjoiseen päin, sikäli kamarin ehdottama paikkakin kävi keskeisemmäksi. Huomattava olisi sitä paitsi, että kaupungin alue nykyään jo oli niin laaja, ettei yksi rakennus, sijoitettiinpa se mihin tahansa, voinut täyttää kaikkia vaatimuksia, vaan että joka tapauksessa täytyi luentosaleiksi sopivia huoneistoja vuokrata eri osista kaupunkia, vaikka puheenalainen rakennusyritys toteutettiin.

Rakennusyrityksestä johtuviin kustannuksiin nähden oli rahatoimikamari sitä mieltä, että tähän tarkoitukseen lahjoitettu Viola Lewinin testamenttirahasto, jossa 1913 vuoden alussa oli 137,100 markkaa, olisi käytettävä, sekä loput, noin 300,000 markkaa, vuosina 1914—15 suoritettava taksoitusvaroista.

Rahatoimikamari ehdotti, että kaupunginvaltuusto päättäisi antaa erityisen valiokunnan toimeksi ottaa tutkittavaksi kysymyk-

sen rakennuksen teettämisestä työväenopistoa varten ja siinä kohden erittäinkin selvittää, oliko tuollainen rakennus, jos se katsottiin olevan teetettävä, niin suunniteltavissa ja laitettavissa, että sitä voi käyttää muihinkin tarkoituksiin.

Asiaa esiteltäessä hyväksyi ¹⁾ kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin esityksen muuten, paitsi että puheena oleva tehtävä annettiin rahatoimikamarin suoritettavaksi yhteistoimin sosialilautakunnan kanssa.

Tämän johdosta rahatoimikamari lokakuun 13 päivänä antamassaan lausunnossa ²⁾ ilmoitti käsitelleensä asian yksissä neuvoin sosialilautakunnan valtuutettujen kanssa sekä niinkään neuvotelleensa kaupungin kansakoulu- ja ammattiopetuslaitoksen edustajain kanssa.

Tällöin oli käynyt selville, että ammattiopetukselle tarpeellisia huoneistoja ei kävisi sijoittaminen työväenopetusta varten aiottuun rakennukseen, koska sekä ammatti- että työväenopetus tavallisesti täytyi järjestää samoiksi ajoiksi, s. o. iltapäiviksi ja illoiksi, mutta että sitä vastoin ei käyne sanottavan vaikeaksi puheenalaiseen rakennukseen sijoittaa sellaisia kansakoululuokkia, jotka muussa tapauksessa olisi sijoitettava vuokrahuoneistoihin. Niinkään oli otettu harkittavaksi, eikö kansakoulujen jatko-opetusta kävisi sijoittaminen tähän rakennukseen, mutta asiasta ollut keskustelu oli osottanut tämän opetuksen yhdistämisestä työväenopetukseen olevan tuntuvia haittoja. Kansakoulujen jatko-opetusta täytyisi nimittäin antaa samoissa huoneistoissa kuin kansakouluopetustakin, koska muussa tapauksessa sekä opetuksen että hallinnon kannalta koituisi hankaluuksia niin oppilaille, erittäinkin naispuolisille, kuin opettajistollekin.

Edellyttäen siis suunnitellun rakennuksen teetettäväksi ja pääasiallisimmin työväenopetusta varten, mutta kuitenkin suunniteltavaksi niin, että siinä kävisi kansakouluopetustakin antaminen aamupäivin oli kamari käynyt uudestaan tutkimaan laadittuja piirustuksia. Tällöin oli tehty sen suuntainen ehdotus, että aikaisempaa rakennusohjelmaa olisi supistettava, joten rakennuskustannuksetkin vähenisivät vastaavassa määrässä. Ehdotuksen mukaan supistettaisiin etusijassa luentosaleja, niin että niissä olisi tilaa 499 suomen- ja 310 ruotsinkieliselle kuulijalle aikaisemmin ehdotettujen 720 ja 460 kuulijan sijasta. Muuten oli alkuperäisiin piirustuksiin tehty vähäisiä muutoksia m. m. siinä mielessä, että taloa kävisi vastedes laajentaminen. Aikaisemmassa ehdotuksessa oli rakennuskustannukset laskettu 420,000 markaksi, mutta nyt esillä olevan suunni-

¹⁾ Valt. pöytäk. kesäk. 10 p. 37 §. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 85.

telman mukaan oli ne samoilla perusteilla laskettu 313,000 markaksi. Rakennuksen teettämistä esillä olevan suunnitelman mukaan oli perusteltu sillä, että työväenopetukselle olisi edullisempaa, että sen käytettävänä oli eri osissa kaupunkia omat suojat, kuin että yhteen paikkaan teetettiin työväenopistoa varten niin suuri ja kallis talo, ettei semmoista luultavasti moniin aikoihin voitaisi rakentaa toiseen osaan kaupunkia samaa tarkoitusta varten.

Asian käsittelyyn osaa ottaneet sosialilautakunnan jäsenet sekä muuan rahatoimikamarin jäsen olivat asettuneet tästä eriävälle kannalle. He olivat huomauttaneet, että kurssien osanottajain luku jo nykyään oli niin suuri, että 720 ja 460 kuulijaa varten aiottuja luentosaleja pikemmin täytyi pitää liian ahtaina kuin liian avaroina. Kun suunniteltua rakennusta tehdessä täytyi ottaa huomioon vastaisetkin tarpeet, näytti menevän liian pitkälle, ehkäpä jossain määrin saattavan rakennuksen tarkoitukseensa sopimattomaksi, jos sen ohjelmaa taloudellisista syistä supistettiin siitä, mitä asiaa käsiteltäessä työväenasiain lautakunnassa jo oli tehty.

Rakennuksen tonttipaikkaan nähden oli yksimielisesti katsottu, että rahatoimikamarin aikaisemmin ehdottamat, n:oiksi 11, 13 ja 15 merkityt korttelin n:o 345 tontit XI kaupunginosassa olivat tarkoitukseen erittäin sopivat.

Rahatoimikamari esitti kaupunginvaltuuston päätettäväksi:

että rakennus kunnan työväenopistoa varten teetetään korttelin n:o 345 tontille n:o 13 XI kaupunginosaan;

että mainittuun tarkoitukseen niinkään varataan sanotun korttelin tontit n:ot 11 ja 15;

että kaupungin yleisten töiden hallituksen on teetettävä ja kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi lähetettävä puheenalaisen rakennuksen piirustukset, laadittuina pääasiallisesti rahatoimikamarin puoltaman ohjelman mukaisesti;

että puheenalaisen rakennustyön alottamiseen osotetaan tähän tarkoitukseen lahjoitetusta Viola Lewinin testamenttirahastosta se pääomamäärä, johon rahasto nousee 1913 vuoden päättyessä; sekä

että kaupungin yleisistä varoista suoritetaan mainitun testamenttirahaston korkovaroista maksettavat, toistaiseksi 3,000 markkaan vuodessa nousevat jälkisäädöslahjoitukset.

Asiaa lopullisesti esiteltäessä päätti ¹⁾ kaupunginvaltuusto, osin äänestettyään, hyväksyä rahatoimikamarin viimeksi mainitun esityksen, kolmannen ponnin kuitenkin seuraavana:

että kaupungin yleisten töiden hallituksen on laadittava ja kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi lähetettävä puheena olevan

¹⁾ Valt. pöytäk. marrask. 11 p. 9 §.

rakennuksen piirustukset ja kustannusarvio, laadittuina pääasiallisesti rahatoimikamarin kirjelmässä lokakuun 13 päivältä mainitun laajemman ohjelman mukaisesti, jonka mukaan rakennuksesta oli laskettu olevan kustannuksia likimäärin 420,000 markkaa.

Evätty esitys näyttelypaviljongin rakentamisesta.

Taidemaalari A. Gallén-Kallelan y. m. kaupunginvaltuustolle tekemän esityksen näyttelypaviljongin rakentamisesta kaupungin kustannuksella Kaisaniemen puistoon kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin ehdotuksen mukaisesti epäsi 1).

Määräraha Rantatorin kauppahallin korjauksiin.

Kirjelmässä heinäkuun 17 päivältä ilmoitti rahatoimikamari sattuneesta syystä katsoneensa tarpeelliseksi käydä teettämään Rantatorin kauppahallissa eräitä korjaustöitä niiden lisäksi, mitkä oli kuluvan vuoden menosäännössä tähän tarkoitukseen varatulla määrärahalla voitu kustantaa, sekä sitä varten osottanut edeltäpäin maksettavaksi 3,000 markkaa, ja esitti kamari, että kaupunginvaltuusto tämän toimenpiteen hyväksyen päättäisi käyttövaroistaan osottaa mainitun rahamäärän. Kaupunginvaltuusto myöntyi 2) esitykseen.

Vahvistaessaan 1914 vuoden menosäännön myönsi 3) kaupunginvaltuusto Rantatorin kauppahallin korjauksiin 3,750 markkaa.

Määräraha tavarasuojan teettämiseen.

Vastamainitussa tilaisuudessa osotti 3) kaupunginvaltuusto kemikalioiden säilytysuojan teettämiseksi Vanhaankaupunkiin 6,000 markkaa.

Määräraha sähkölaitoksen konttorihuoneiston muutostöihin.

Kaupungin teknillisten laitosten hallituksen esityksestä myönsi 4) kaupunginvaltuusto 13,997 markan 70 pennin määrärahan sähkölaitoksen konttorihuoneistossa tarpeelliseksi havaitun muutostyön kustantamiseen, ja oli mainittu rahamäärä pantava maksettavaksi sähkölaitoksen menotililtä sekä tileistä poistettava.

Sähkölaitoksen laajennustöiden muutettu suunnitelma.

Sittenkun lisätty kaupunginvaltuusto kokouksessaan joulukuun 22 päivänä 1911 oli kaupungin sähkölaitoksen laajentamiseksi vuosina 1912—14 sitä varten laaditun työohjelman mukaan myöntänyt 5) 2,000,000 markan määrärahan maksettavaksi 1911 vuoden obligatsioonilainasta, esitti kaupungin teknillisten laitosten hallitus rahatoimikamariin annetussa, valtuustolle osotetussa ja kamarin oman lausunnon 6) kera valtuustolle lähetetyssä kirjelmässä 6) huhtikuun 16 päivältä, että valtuusto hyväksyisi mainitun laitoksen johtajan puheena olevain laajennustöiden suunnitelmaan ehdottamat muutokset. kaupunginvaltuusto myöntyi 7) esitykseen.

Määräraha sähkölaitoksen laajentamiseen.

Rahatoimikamariin annetussa, kaupunginvaltuustolle osotetussa kirjelmässä 8) syyskuun 19 päivältä esitti kaupungin teknillisten laitosten hallitus, että valtuusto hyväksyisi hallituksen laatiman

1) Valt. pöytäk. huhtik. 1 p. 18 §. — 2) Valt. pöytäk. syysk. 9 p. 25 §. — 3) Valt. pöytäk. jouluk. 30 p. 1 §. — 4) Valt. pöytäk. tammik. 21 p. 47 §. — 5) Ks. 1911 vuod. kert. siv. 79. — 6) Valt. pain. asiakirj. n:o 49. — 7) Valt. pöytäk. toukok. 13 p. 41 §. — 8) Valt. pain. asiakirj. n:o 83.

sähkölaitoksen laajentamisedotuksen sähkövoiman antamiseksi raitiotiekäyttöön sekä päättäisi tähän tarvittavat kustannukset, arviolta 450,000 markkaa, pantavaksi 1914 vuoden menosääntöön.

Kirjelmässä 1) lokakuun 13 päivältä lähetti rahatoimikamari hallituksen mainitun esityksen valtuustolle sekä esitti, että kaupunginvaltuusto lisätyin luvuin päättäisi:

1911 vuoden obligatsioonilainasta mainittua sähkölaitoksen laajentamista varten osottaa 450,000 markkaa; sekä

antaa varsinaisen valtuuston toimeksi tälle päätökselle hankkia asianmukaisen vahvistuksen.

Asiaa esiteltäessä myöntyi 2) lisätty kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin esitykseen.

Edellä mainittu 450,000 markan määräraha pantiin 3) 1914 vuoden menosääntöön.

Kirjelmässä lokakuun 30 päivältä lähetti rahatoimikamari valtuustolle kaupungin yleisten töiden hallituksen laatimat sen Rahapajanrantaan rakennettavan uuden tavaravajan pääpiirustukset, jota varten kuluvan vuoden menosääntöön oli pantu 100,000 markan määräraha, sekä esitti piirustuksia hyväksyttäväksi. Arviolaskelmain mukaan nousisivat tämän rakennusyrityksen kustannukset 160,000 markkaan.

Rahapajanran-
nan tavarava-
jan piirustuk-
set.

Ennen muuhun toimenpiteeseen ryhtymistä asiassa palautti 4) kaupunginvaltuusto sen rahatoimikamariin, jonka tuli siitä hankkia tullikamarin ja Helsingin kauppavaltuutettujen lausunnot.

Vahvistettaessa 1914 vuoden menosääntöä pantiin 3) siihen 60,000 markan lisämääräraha edellä mainitun tavaravajan rakennuttamista varten.

Rahatoimikamarin esityksestä myönsi 5) kaupunginvaltuusto määrärahoja kaikkiaan 1,300 markkaa, jotta Länsirannassa ja Katajanokalla sijaitsevista rantavajoista n:oista 3 ja 8 panssariverkolla erotettaisiin sopivia makasiiniosastoja kaupungista lähtevän kauttakuluttavaran vastaanottoa ja käsittelyä varten, ja oli mainittu määräraha pantava maksettavaksi valtuuston käyttövaroista.

Määrärahoja
makasiiniosas-
tojen laittami-
seksi ranta-
vajiin.

Niinikään rahatoimikamarin esityksestä osotti 6) kaupunginvaltuusto 500 markkaa odotusvajan teettämiseksi Katajanokalle, minkä ohessa valtuusto päätti, että vajan lämmitys ja silmälläpito oli kaupungin toimitettava, minkä johdosta valtuusto myönsi arviolta 140 markan määrärahan polttoaineisiin neljän kuukauden aikana sekä arviolta 200 markan määrärahan vajan lämmitystä ja siivoa-

Määräraha
odotusvajan
teettämiseen.

1) Valt. pain. asiakirj. n:o 83. — 2) Lis. valt. pöytäk. jouluk. 16 p. 1 §. —

3) Valt. pöytäk. jouluk. 30 p. 1 §. — 4) Valt. pöytäk. marrask. 11 p. 11 §. —

5) Valt. pöytäk. tammik. 21 p. 18 §. — 6) Valt. pöytäk. huhtik. 1 p. 10 §.

mista varten samana aikana, ja oli vuonna 1913 tarvittava mainitun määrärahan osa maksettava valtuuston käyttövaroista.

Määräraha tavaravajain korjauksiin.

Vahvistaessaan 1914 vuoden menosäännön myönsi ¹⁾ kaupunginvaltuusto Katajanokan tavaravajain korjauksiin 4,000 markkaa.

Määrärahoja kasvihuonerakennuksen teettämiseen ja kaupunginpuutarhan rakennusten korjauksiin.

Vastamainitussa tilaisuudessa myönsi ¹⁾ kaupunginvaltuusto niinikään 19,700 markan määrärahan kasvihuonerakennusten teettämiseksi kaupunginpuutarhaan sekä 5,200 markkaa kaupunginpuutarhan rakennusten korjauksiin.

Määräraha jääkellarin teettämiseksi Kaivuhuoneen vierelle.

Jääkellarin teettämiseksi Kaivuhuoneen vierelle myönsi ¹⁾ kaupunginvaltuusto 1914 vuoden menosäännön vahvistaessaan 5,400 markan määrärahan.

Määräraha pesutuvan teettämiseksi Eläintarhaan.

Vastamainitussa tilaisuudessa osotti ¹⁾ kaupunginvaltuusto 850 markkaa pesutuvan teettämiseksi erään puistonvartijan asunnon vierelle Eläintarhaan.

Määräraha uimahuoneen teettämiseen.

Samassa tilaisuudessa myönsi ¹⁾ kaupunginvaltuusto 5,900 markkaa uuden uimahuoneen teettämiseksi Kyläsaareen.

Määrärahoja uimahuoneiden korjauksiin.

Rahatoimikamarin esityksestä myönsi ²⁾ kaupunginvaltuusto 3,000 markan lisämäärärahan Ursinin kallion viereisen uimahuoneen panettamiseksi asianmukaiseen kuntoon, ja oli määräraha maksettava valtuuston käyttövaroista.

Vahvistaessaan 1914 vuoden menosäännön myönsi ¹⁾ kaupunginvaltuusto korttelissa n:o 181 olevan uimalaitoksen korjauksiin 4,600 markan määrärahan.

Määräraha virutushuoneiden korjauksiin.

Virutushuoneiden korjauksiin osotti ¹⁾ kaupunginvaltuusto 1914 vuoden menosäännön vahvistaessaan 1,000 markkaa.

Määräraha Vanhankaupungin myllyn korjauksiin.

Vastamainitussa tilaisuudessa osotti ¹⁾ kaupunginvaltuusto edelleen 4,900 markkaa Vanhankaupungin myllyn korjauksiin.

5. Muut kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat.

Kaupungin kiinteän omaisuuden katselmuksien esitys.

Kaupungin kiinteän omaisuuden katselmuksien esitys valitsi ³⁾ kaupunginvaltuusto professori G. Grotenfeltin ja rakennusmestari A. N. Nybergin sekä heidän varamiehikseen arkkitehti M. Schjerfbeckin ja rakennusmestari G. F. Willandtin.

Kysymys XX kaupunginosan rakennusjärjestyksestä.

Sittenkun kaupunginvaltuusto kokouksessaan marraskuun 28 päivänä 1911 oli antanut ⁴⁾ kaupungin yleisten töiden hallituksen toimeksi m. m. laatia ja valtuustolle antaa ehdotuksen Santa- ja Busholman rakennusjärjestykseksi, esitti hallitus rahatoimikamariin lähetetyssä, valtuustolle osotetussa kirjelmässä ⁵⁾ helmikuun 7 päi-

¹⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 30 p. 1 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. toukok. 28 p. 17 §. — ³⁾ Valt. pöytäk. tammik. 7 p. 6 §. — ⁴⁾ Ks. 1911 vuod. kert. siv. 99 ja 100. — ⁵⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 43.